

## 14.SUDAKİ YAŞAM

5 Eylül 2022:

Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ) Fen ve Edebiyat Fakültesi, Biyolojik Bilimler Bölümü, Su Altı Araştırma ve Görüntüleme Merkezi (DAÜ SAGM) tarafından gerçekleştirilen rutin yuva kontrolü sırasında, yuva ağzının taş ile kapanması sonucu yuva içerisinde sıkıştığı tespit edilen yaklaşık 60 adet yavru *Caretta Caretta* deniz kaplumbağası kurtarıldı.



Kurtarılan deniz kaplumbağaları, başta çocuklar olmak üzere halk nezdinde farkındalık yaratmak amacıyla, 1 Eylül 2022 Perşembe günü, saat 18:30'da, Zaradise Garden İskele'de organize edilen etkinlikle denize bırakıldı.

Yoğun ilgi gören etkinlikte konuşan DAÜ SAGM Başkanı Yrd. Doç. Dr. Burak Ali Çiçek, proje ile ilgili özet bilgiler verdi. Yuvadan doğal olarak çıkan yavrulara dokunulmadığına dikkat çeken Yrd. Doç. Dr. Çiçek, yalnızca yuvalarında sıkışmış olan yavru *Caretta Caretta* deniz kaplumbağalarını kurtardıklarını aktardı.



Projenin uzun zamandır devam ettiğini ve *Caretta caretta* deniz kaplumbağalarının yalnızca bu etkinlik kapsamında değil, düzenli olarak kurtarıldığını belirten Yrd. Doç. Dr. Çiçek, farkındalık etkinliklerinin halk nezdinde her Perşembe günü düzenli olarak gerçekleşeceğini ve tüm halkı Perşembe günleri, saat 18:30'da, Zaradise Garden İskele'ye beklediklerini aktardı. Projenin sponsorları Türkiye İş Bankası, Solmaz Seyahat, Semra Limited ve DAÜ'ye teşekkürlerini ileten Yrd. Doç. Dr. Çiçek, amaçlarının genç nesillerde farkındalık yaratmak olduğunu vurguladı.









### 16 Haziran 2022:

Doğu Akdeniz Üniversitesi Mezunlarla İletişim ve Kariyer Araştırma Müdürlüğü (DAÜ-MİKA) tarafından düzenlenen “10. Uluslararası Kariyer Günleri” kapsamında, DAÜ Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü tarafından “Erken Çocukluk Eğitiminde Çevre Eğitimi” konulu seminer düzenlendi. Seminere Biyolog ve Çevre Eğitimi Uzmanı Doç. Dr. Nazım Kaşot konuşmacı olarak katıldı.



Doç. Dr. Kaşot konuşmasında erken çocukluk eğitimi sürecinde ekofobi oluşturmadan çocuklara çevre eğitimi verilmesinin önemini vurgularken, çevre eğitiminde öğretmen adaylarına düşen görev ve sorumlulukların altını çizdi. Öğretmen adaylarının konu ile ilgili kendilerini geliştirmelerinin önemini anlatan Doç. Dr. Kaşot; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki sulak alanlar, flora ve fauna ile ilgili bilgileri öğrenciler ile paylaşarak, öğretmen adaylarının içinde yaşadıkları doğal çevreyi tanımlarına da katkı sağladı. Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği Programı öğrencileri tarafından yoğun ilgi gören etkinlik sonunda, Temel Eğitim Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek tarafından Doç. Dr. Kaşot'a teşekkür plaketi takdiminde bulunuldu.

### 29 Eylül 2021:

Doğu Akdeniz Üniversitesi Su Altı Araştırma ve Görüntüleme Merkezi (DAÜ-SAGM), kıyısal alan tahribatının canlı gruplarını olumsuz etkilemesine karşı mücadelesini sürdürüyor. DAÜ-SAGM tarafından İş Bankası ana sponsorluğunda 13 yıldır yürütülen İskele, Yeniboğaziçi ve Gazimağusa Kıyısal Alanı Deniz Kaplumbağalarını İzleme ve Koruma Projesi kapsamında, toplamda 12,000'den fazla deniz kaplumbağası yavrusunun denizle buluşması sağlandı. Ayrıca farkındalık yaratmak amacı ile yaz dönemi boyunca 4 kere çocuklara yönelik kaplumbağa salma etkinlikleri düzenleyerek, hem çevre bilinci oluşturmaya katkıda bulunmaya ve hem de çocuklara hayvan sevgisi aşılamaya çalışıldı.





DAÜ-SAGM, 6 aylık çalışma dönemi boyunca tespit edilerek koruma altına alınan deniz kaplumbağası yuvası sayısının 412 olduğuna, ancak bu yuvaların %7'sinin kumsala yapılan araç girişleri nedeniyle tahrip olduğuna dikkat çekiyor.

DAÜ-SAGM'nin faaliyetleri ve proje hakkında bilgiler veren DAÜ Fen ve Edebiyat Fakültesi, Biyolojik Bilimler Bölüm Başkan Yardımcısı ve DAÜ-SAGM Başkanı Yrd. Doç. Dr. Burak Ali Çiçek, "Kıyısız alanda yaşayan nesli tükenmekte olan bitki ve hayvanların neslinin devamı kıyı bölgelerinin etkin kullanımı ile mümkündür.

Kıyısız alan, deniz ve/veya karasal koşullara adapte olmuş birçok organizmaya ev sahipliği yapmakla birlikte, insan kullanımından insan kullanımına açısından en yoğun bölgedir. Akdeniz ülkelerinin tümünde görülen, kıyısız alan tahribatı ülkemizde de belirgin olarak görülmektedir. Kıyısız alanın tahribatının en etkin biçimde olumsuz etkilediği canlı grubu deniz kaplumbağaları olduğu gibi; bu alanın korunmasında en etkin aracımız da yine deniz kaplumbağalarıdır.

Deniz kaplumbağası popülasyonunun korunması deniz ekosisteminin dengede kalması açısından çok önemlidir. Doğada her canlının bir işlevi vardır. Örneğin deniz

kaplumbağalarının nüfusunun azalması, denizanası popülasyonunun kontrolsüzce artmasına yol açmaktadır. Bizim çalışmalarımız sırasında karşılaştığımız en büyük problemler başıboş köpeklerin yuvalara zarar vermesi ve kumsallara arabalarıyla insanların girmesidir. Kumsallara araçla girmemeleri ve yuvalara zarar vermemeleri konusunda halkımızı duyarlı olmaya davet ediyoruz.” diye konuştu.



Deniz kaplumbağalarının (Caretta Caretta ve Chelonia Mydas) Kıbrıs'ın simgesi haline gelmiş ve koruma altına alınmış doğal miraslarımızdan olduğunun altını çizen Yrd. Doç. Dr. Çiçek, yaptığı açıklamada “Canlıları korumak için yaptığımız çalışmalarda, amacımız sadece deniz kaplumbağalarını korumak değil, aynı habitatı paylaşan diğer canlıları ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) doğal güzelliklerini ve varlıklarını da korumaktır. İşte bu amaçla, İskele, Yeniboğaziçi ve Gazimağusa sahillerindeki deniz kaplumbağalarının bilimsel olarak izlenmesi ve korunması projesine, KKTC Çevre ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı Çevre Koruma Dairesi'nden alınan izinle, DAÜ Su Altı Araştırma ve Görüntüleme Merkezi olarak 13 yıldır çalışmalarımıza devam etmekteyiz” ifadelerini kullandı.





Yrd. Doç. Dr. Çiçek, 13 yıldır Proje Koordinatörü Öğr. Gör. Hasan Deniz Akbora ile kendisinin gözetiminde, ulusal ve uluslararası gönüllülerle yapılan çalışmalarda oldukça başarılı olduklarını ifade ederek, şunları söyledi: “2021 yılında da, pandemiye rağmen koruma çalışmaları Eylül ayı sonunda başarılı bir şekilde sonuçlandırılmıştır.

2021 yılında yapılan çalışmalar, Türkiye İş Bankası sponsorluğunda sürdürülmüş; koruma aktivitelerinin yoğun olarak yürütüldüğü alanlara İskele, Yeniboğaziçi ve Gazimağusa belediyelerinin ve DAÜ’nün teknik personel desteği ile bilgilendirici levhalar yerleştirilmiştir.





6 aylık çalışma dönemi boyunca 412 adet yuva tespit edilerek koruma altına alınmıştır. Bu yuvalardan %7 si kumsala yapılan araç girişleri nedeni ile tahrip edilmiştir. %8'i yuvalar gelgit bölgesinde bulunduğundan su basması nedeni ile kurtarılamamış ve %4'ü ise köpek ve tilkiler tarafından kazılarak tahrip edilmiştir. Korumaya alınan yuvaların %80'i periyodik olarak takip edilip yavru çıkışları izlenmiş, gereken durumlarda müdahale edilerek yuvada sıkışan yavrular kurtarılmıştır. Toplamda 12000'den fazla kaplumbağa yavrusunun denizle buluşması sağlanmıştır.”

DAÜ-SAGM Başkanı Yrd. Doç. Dr. Burak Ali Çiçek, 2007 yılında kurulan merkezin; deniz, göl, sulak alan gibi her türlü sucul sisteme ve ilişkide olduğu çevreye yönelik çalışmalarının ulusal ve uluslararası düzeyde devam edeceğini ifade etti.